

(Scherer Péter) intervine și el în cadru – scenă de un dramatism scilipitor. Csákányi Eszter arată sfâșietor suferința femeii bolnave de cancer, care se luptă pentru ultimele rămășițe ale feminității ei – femeia al cărei spirit este neschimbat pe când trupul îi e distrus de boală. Ultima conversație cu soțul ni se impregnează în memorie: «Nu sunt identică cu trupul meu. Corpul fără mine e nimic», spune Eleanor, dorind ca pentru restul vieții să aibă acces la sufletul lui Max, și nu la mintea lui, pe care el o folosește în discuții nesfârșite despre partid și politică. [...]

Lectura a dovedit că ar merita să se ocupe serios de această piesă, săpând în profunzimea ei, eliminând excesul de vorbe, închipuind ce s-a mai întâmplat în ultimii patruzeci de ani la Cambridge, Praga și Budapesta.“

Andreea DUMITRU și BOROS Kinga

Mircea GHIȚULESCU

„D-ale carnavalului” la Kraguevac

Serbia te atrage ca o catastrofă care s-a petrecut în imediata ta apropiere, ca o nenorocire din care ai scăpat ca prin minune, ca o bombă aruncată asupra casei tale din care lipseai absolut din întâmplare. Dacă ai fost la Belgrad înainte de 1990, toate imaginile par, acum, răsturnate. Belgrad, una dintre marile capitale ale teatrului european, unde se organiza un celebru Festival Internațional al Teatrului Experimental (BITEF), este acum un oraș resemnat care păstrează cu demnitate rănită urmele catastrofei: clădiri bombardate ce devin, pe măsură ce trece timpul, monumente istorice asemeni celui avion de vânătoare american doborât de vietnamezi în plin centrul orașului Hanoi. Naivi (ceea ce nu este o scuză, ci o altă catastrofă), credeam că niciun creștin nu poate arunca bombe asupra altui creștin (sau chiar de altă credință) în ziua de Paști. Nu orice fel de bombe, ci încondeiate, ca ouăle roșii, cu deviza *The bombs change the world*. Să arunci moartea glumind, iată cu adevărat o performanță demnă de un bărbat american. Doar că suntem saturați de astfel de bravuri yankee vândute la tonaj pe piața internațională a filmului.

Călătorind prin România, poți vedea la intrarea în orașe inscripții legate de înfrățirea cu localități importante din lumea mare. Nu știi niciodată ce se ascunde în acest *jumelage*, cum spun francezii. Piteștenii au pus conținut în frumoasele inscripții prin intermediul Teatrului „Davila” și au trecut la treabă pe baza unui protocol de schimburi de festivaluri, spectacole și artiști cu Teatrul Joakim Vujici din Kraguevac, vechi oraș din partea de sud a Serbiei, capitală a încoronării regilor sârbi și a primei clădiri de teatru din Serbia (1835). Sala de spectacole păstrează și astăzi elemente din arhitectura originală, cum ar fi grinzile de lemn în formă de trunchi de piramidă care susțin plafonul. Pe acest traseu am asistat în ajunul Crăciunului la premiera absolută în limba sârbă a comediei *D-ale carnavalului* de I.L. Caragiale, realizată de regizorul Matei

Varodi. La schimb, regizorul sârb și directorul Teatrului din Kraguevac, Dragan Jakovlevici, va monta în primăvară, la Pitești, *Larry Tompson sau tragedia unei tinereți* de Dușan Kovacevici. Și lucrurile nu se vor opri aici, promite directorul general al Teatrului Davila, Sebastian Tudor. Dublă premieră, teatrală și literară, fenomen ieșit din comun pentru cine credea că I. L. Caragiale este tradus integral în sârbă. Teatrul său s-a tradus puțin și ce se poate găsi sub formă de carte este doar *Scrisoarea pierdută*. Textul de scenă folosit de Matei Varodi a fost tradus de asistenta de regie Bojana Srecikovici, absolventă a Facultății de limba și literatură din Belgrad, cu ajutorul regizorului. Într-o seară culturală din ajunul premierei, în care venerabilul profesor de la Belgrad, Raško Iovanovici a făcut o savantă comparație între Caragiale și Branislav Nušići (care, interesant, avea sânge de aromân, detaliu ce nu a scăpat naționaliștilor sârbi, așa cum nici Caragiale nu scapă de eticheta „grecotei“ pe care și-a atribuit-o de bunăvoie), am remarcat că autorul român a devenit mai mult celebru decât activ, mai ales de când girează bancnota de 100 RON. A trebuit să recunosc că, de obicei, am mai mulți *caragiale* în buzunar decât găsesc pe scenele din România. Nimeni nu poate ști cu precizie (nici românii, nici sârbii) cât de inspirată a fost echivalarea vodevilului românesc în limba sârbă, dar reacția publicului a fost, după douăzeci de minute grele, extrem de favorabilă. Lingvistic vorbind, ne-am distrat copios auzind pe Crăcănel cum își ia avânt cu o expresie bine cunoscută în București: „*Haide, bre!*“. Regizorul Matei Varodi ne-a mărturisit că a profitat de această zestre lingvistică asemănătoare, folosind-o cu mult succes la începutul repetițiilor. Alături de leitmotivul „*Eu sunt Bibicul, nene lancule*“ (tradus aproximativ „*la Bubu, bata lancu*“), au făcut ca rolul lui Crăcănel, jucat de Dragan Stokici, să atingă o fidelitate absolută, actorul sârb fiind într-un chip nespus de comic „cel care primește palme“, ca în original, dar și de o noutate remarcabilă, nefiind nici plângăcios ca Birlic, nici terorist ca în versiunea lui Nicolae Poghirc de la Craiova, îmbrăcat de Mircea Cornișteanu în felul lui Ben Laden. Excelent costumat de Elena Iovanovici, cu un coif de viking cu coarne de taur, Dragan Stokici are totdeauna o abureală în privire care îl face încornoratul perfect. Regizor matur și experimentat, Matei Varodi a scos din trusa lui artistică o frumoasă colecție de trucuri comice care nu dau greș, dar și din viața de fiecare zi. Pălăria aruncată de Pampon în culise care se întoarce în mâinile lui ca un bumerang este șapca lui Matei Varodi uitată de câteva ori în restaurant, dar care a revenit de fiecare dată la proprietar prin intermediari. O excelentă tânără actriță (Sania Mateici) joacă rolul Miței Baston cu un apetit deosebit pentru comedie. Autoritară și tăfnoasă asemenea Katarinei din *Îmblânzirea scorpiei* nu ratează nici o intrare. Actorii trupei din Kraguevac, cu puține excepții, sunt de un cert profesionalism. La fel de aplicat se dovedește și Miodrag Peikovici în rolul lui Pampon, un furios inspirat parcă din comedia cinematografică mută. Funcționează și aici, ca în orice comedie bine pusă la punct, comicul disproporțiilor, mai ales în cazul lui Pampon și Crăcănel. Se descurcă satisfăcător și Ana Todorovici (*Didina Mazu*) și Milici Iovanovici (*Catindatul*) dar parcă tocmai *Nae Girimea* (Sașa Pilipovici), motorul comediei, ține spectacolul pe loc, iar lordache (Miloș Cârstovici) găsește tonul just cu dificultate. Scenograful Milivoie Stulovici compune un modul central funcțional, care se deschide pe Frizeria lui Nae și se închide pe scenele de carnaval, cu uși batante ce permit elaborarea unor serii de trucuri comice.